

LÄÄNE-HARJU VALLA HARIDUSVALDKONNA HETKEOLUKORD

SISSEJUHATUS

Lääne-Harju valla haridusvaldkonna hetkeolukorra kirjeldus koostati Lääne-Harju valla haridusstrateegia 2025-2030 koostamise raames.

Dokumendid, millest hetkeolukord lähtub

Riiklikud strateegiadokumendid:

Eesti 2035 strateegia

Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035

Noortevaldkonna arengukava 2021-2035

Maakondlikud strateegiadokumendid:

Harju maakonna arengustrateegia 2035+

Lääne-Harju valla strateegilised dokumendid:

[Lääne-Harju valla arengukava 2019-2030](#)

[Arengukava lisa 1: hetkeolukorra analüüs ja valdkondlikud vajadused](#)

[Arengukava lisa 2: asutuse ja rahvastiku ülevaade](#)

Muud allikad

[Lääne-Harju valla haridusasutuste võrgu analüüs](#)

[Haridussilm](#)

[Minuomavalitsuse Lääne-Harju valla detailvaade](#)

[Eesti inimarengu aruanne 2023](#)

[Eesti rahvastiku vaimse tervise uuring](#)

Statistikaameti ja Rahvastikuregister (elanike andmed)

Lääne-Harju valla õpetajate töötasu ja kvalifikatsiooni küsitlus

Haridusstrateegia juhtrühm

Liivi Siim – töörühma juht
Jaanus Saat
Erki Ruben
Merle Kodu
Egle Kaur

Triin Viljus-Schippers
Kristo Matson
Triin Merila
Käti Teär-Riisaar
Kadri Kurm
Riina Karm

Strateegia kaasamisprotsess

Haridusstrateegia koostamiseks korraldati kolm koostöökohtumist haridusvaldkonna juhtide, vallavalitsuse ning valdkonna siduspartneritega, et luua ühine nägemus haridusvaldkonna visioonist ning leppida kokku prioriteetsemad koostöösuunad. Strateegia koostamise käigus korraldati lisaks erinevate gruppidega fookusrühma arutelusid, et koguda sisendit konkreetsemate väljakutsete osas.

Kaasamisprotsessi ning strateegia koostamist aitas läbi viia DD StratLab.

RIIKLIKUD HARIDUSVALDKONNA PRIORITEEDID

Eesti haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 seab järgmisteks aastateks järgnevad arenguprioriteedid:

Õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele

Haridus on kättesaadav ja ligipääsetav, õppimine on toetatud ning õpivõimalused vastavad õppijate võimetele ja vajadustele. Valikurohked õpivõimalused on kättesaadavad kõigis Eesti maakondades.

Õpetajate ja tugispetsialistide järelkasvu kindlustamine

Haridusvaldkonnas on olulisel kohal pädevate ja motiveeritud õpetajate ning koolijuhtide arendamine, sealhulgas koolituste ja järelkasvuprogrammide pakkumine.

Haridusasutuste võrgustiku ja taristu arendamine

Arendatakse kvaliteetset, kaasavat ja kestlikku õppeasutuste võrku ning taristut. Õppekeskkondadesse integreeritakse säästva arengu põhimõtteid. Järk-järgult võtab riik enda korraldada keskhariduse pakkumise.

Digioskuste ja õppevara arendamine

Arendatakse digioskuseid nii õpetajate kui ka õppijate seas ning digilahendusi integreeritakse õppeprotsessi ja õppevara arendamisse.

Eestikeelsele õppele üleminek

Eestikeelsele õppele üleminek algab 1. septembrist 2024, eesmärgiga pakkuda kõigile Eesti lastele, olenemata emakeelest, võimalust omandada kvaliteetne eestikeelne haridus.

Eesti noortevaldkonna arengukava 2021-2035 seab järgmisteks aastateks järgnevad arenguprioriteetidid:

Noorte aktiivse osaluse ja õiguste kaitse suurendamine

Suurendatakse noorte osalust ühiskondlikus ja poliitilises elus ning panustatakse noorte õiguste kaitsmisesse.

Kvaliteetse noorsootöö ja huvihariduse tagamine

Tagatakse noorsootöö ja huvihariduse kättesaadavus üle Eesti ning toetatakse noorte mitmekülgset arengut ja eduelamusi.

Noorte üksijäämise ja sotsiaalse tõrjutuse ennetamine

Luuakse tugivõrgustikke, ennetatakse noorte üksijäämist, sotsiaalsel tõrjutust ja riskikäitumist. Teenuseid kohandatakse vastavalt noorte vajadustele.

Noorte digipädevuste arendamine ja nutika noorsootöö toetamine

Arendatakse noorte digipädevusi ja nutikat noorsootööd. Arendatakse digitaalset kirjaoskust ja nutikate lahenduste kasutamist noorte seas.

Noorte tervise ja heaolu toetamine

Toetatakse noorte vaimset ja füüsilist tervist ning parendatakse terviseprobleemide varajast märkamist ja sekkumist.

MAAKONDLIKUD PRIORITEEDID

Harju maakonna arengustrateegia 2040+ seab järgmisteks aastateks järgnevad **haridusvaldkonna** arenguprioriteedid:

Haridusteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi tagamine

Keskendutakse haridusteenuste piisava kättesaadavuse tagamisele kõigis maakonna piirkondades, eriti kiiresti arenevates omavalitsustes. Samuti tagatakse, et hariduse kvaliteet püsiks kõrge.

Hariduse ja elukestva õppe edendamine

Tagatakse kvaliteetne haridus kõigil tasemetel. See eeldab kaasaegsete ja efektiivsete õpikeskkondade loomist ning elukestva õppe võimaluste laiendamist.

Riigigümnaasiumide võrgustiku arendamine

Laiendatakse riigigümnaasiumide võrgustikku Harjumaal, et katta kasvav nõudlus gümnaasiumikohtade järele. See hõlmab uute riigigümnaasiumide rajamist ja olemasolevate koolide kaasajastamist.

Ühtsete ja sidusate haridusvõimaluste loomine

Toetatakse erivajadustega õpilasi. Soodustatakse haridusasutuste omavahelist koostööd ja parimate praktikate jagamist, et tõsta kogu maakonna hariduse taset.

Tehnoloogia ja innovatsiooni kasutamine hariduses

Haridust digitaliseeritakse ning võetakse kasutusele uuenduslikke õppemeetodeid. Seeläbi valmistatakse õpilasi paremini paremini ette tuleviku tööturuks ning muudetakse õpe efektiivsemaks ja kaasavamaks.

Harju maakonna arengustrateegia 2040+ seab järgmisteks aastateks järgnevad **noortevaldkonna** arenguprioriteedid:

Huvihariduse kättesaadavuse suurendamine

Suurendatakse huvihariduse kättesaadavust kogu maakonnas. Olulisel kohal on huvihariduse lõimimine üldhariduskoolide õppetööga, et pakkuda laiemat valikut ja paremat juurdepääsu erinevatele huvitegevustele.

Noorsootöö arendamine

Arendatakse noorsootöö teenuseid ja infrastruktuuri, sealhulgas mobiilset noorsootööd ja noortekeskuseid.

Koostöö ja võrgustikutöö tugevdamine

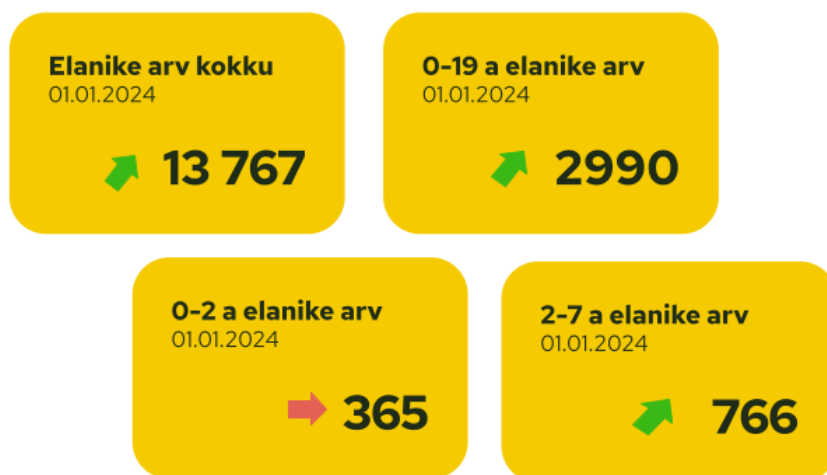
Edendatakse noortevaldkonna koostööd erinevate omavalitsuste ja asutuste vahel. Luuakse ja arendatakse piirkondlikke noortevõrgustikke.

Noorte osaluse suurendamine otsustusprotsessides

Noori kaasatakse rohkem kohalikesse otsustusprotsessidesse. Pakutakse rohkem võimalusi osaleda oma kogukonna arendamises ja neid puudutavate otsuste tegemises.

RAHVASTIKUTRENDID

Lääne-Harju valla elanike arv on aastatel 2018–2022 püsinud stabiilsena¹, kuid viimastel aastatel kasvanud. 2023. aastal suurenes elanike arv 163 inimese võrra, peamiselt tänu sisserändele.

Allikas: Statistikaamet

Lääne-Harju vallas

määratakse kooliõpilastele elukohajärgsed munitsipaalkoolid. Vald on jaotatud kuueks koolipiirkonnaks, lähtudes külade ja asulate paiknemisest. Suurim elanike kasv on Laulasmaa Kooli piirkonnas, kuid stabiilne kasv toimub ka teistes piirkondades. Erandiks on Vasalemma Põhikooli piirkond, kus elanike arv on jäänud muutumatuks.

	2018	2024	Muutus 2018-2024 %
Paldiski ÜG piirkond	3688	3981	7.94%
Laulasmaa Kooli piirkond	1730	2252	30.17%
Lodijärve Kooli piirkond	2756	2954	7.18%
Vasalemma Põhikooli piirkond	1719	1697	-1.28%
Padise Põhikooli piirkond	1665	1723	3.48%
Risti Kooli piirkond	888	943	6.19%

Tabel 1. Elanike arvu muutus koolipiirkondade lõikes. Allikas: Rahvastikuregister

¹ Lääne-Harju valla haridusasetuste võrgu analüüs 2022. Geomedia

ÕPPIJATE ARVUD

2024/25. õppeaastal õpib Lääne-Harju valla koolides kokku 1227 õpilast, kellest 66 gümnaasiumiastmes Paldiski Ühisgümnaasiumis. Õpilaste arv on kasvanud ühtlaselt kõigis valla koolides, kuna õppekohad määratakse elukohapõhiselt.

Teiste omavalitsuste koolides õpib põhikooliastmes 255 Lääne-Harju valla õpilast, kellest 100 õpib Keila Koolis. Gümnaasiumiastmes õpib teistes omavalitsustes 230 Lääne-Harju valla õpilast. Valla gümnaasistide seas on populaarseimad Keila ja Tallinna gümnaasiumid, samuti Tabasalu Gümnaasium, Noarootsi Gümnaasium ja Läänemaa Ühisgümnaasium.

2024. aasta sügisel on Risti Kool, Vasalemma Põhikool ja Laulasmaa Kool saavutanud oma täituvuse maksimumi. Ka Padise Põhikool täitub kiirelt. Risti ja Vasalemma koolides pole võimalik olemasolevatesse ruumidesse rohkem õppekohti lisada.

2024/25. õppeaastal käib Lääne-Harju valla koolieelsetes lasteasutustes 682 last. Lasteaiakohti on vallas 729 ning lasteaiaaegalisi lapsi (2-7-aastased) on 766. Teistes omavalitsustes õpib 10 valla lasteaia last. Taotlusi lasteaia kohtadele on kõige enam Laulasmaa ja Klooga piirkondades.

RAHVASTIKUTRENDIDEST TULENEVAD VÄLJAKUTSED JA JÄRELDUSED

Lääne-Harju on kasvava elanike arvuga vald, mistõttu tuleb järgmistel aastatel suurendada õppekohtade arvu nii koolides kui ka lasteaedades. Kõige enam kasvab elanike arv Laulasmaa piirkonnas, kuid õppekohtade arvu suurendamise vajadus puudutab järgmisel perioodil igat piirkonda.

- Kõige enam tuleb suurendada lasteaiakohtade arvu Laulasmaal ja Kloogal.
- Lodijärve, Vasalemma, Risti ja Padise koolid on täitumas, mistõttu on vaja luua lisanduvaid õppekohti kas juurdeehituste või ruumiprogrammide kohandamisega.
- Arvestada tuleb, et 20% valla põhikooliealistest õpilastest õpib teiste omavalitsuste koolides, kuid kohad peavad olema tagatud koduvalla koolides.
- Põhikooliastmes õpib osa õpilastest vanemate töörandest, isiklikest eelistustest või muudest põhjustest tulenevalt teistes omavalitsuses, kuid olukord, kus suurem osakaal gümnaasiumiõpilasi ei õpi koduvallas, viitab rakendamata gümnaasiumihariduse potentsiaalile. Keskkhariduse arendamisel tuleb silmas pidada riiklikku plaani, mille järgi võtab riik keskkhariduse pakkumise vastutuse üle aastaks 2035.

HARIDUSTÖÖTAJATE STATISTIKA: ÜLDHARIDUS

2023/24. õppeaastal töötas

Lääne-Harju valla koolides

174 õpetajat. Õpetajate

keskmine vanus on kasvav.

Kuni 39-aastaste õpetajate

osakaal on madalam kui Eesti (25,6%) ja Põhja-Eesti keskmine (29,6%).

Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal on viimastel aastatel oluliselt

langenud – kui 2021/22. õppeaastal vastas nõuetele veel 82% õpetajatest, siis

**Kuni 39 a õpetajate
osakaal**
2023/24 õa

↘ **21.7%**

**Vähemalt 60 a
õpetajate osakaal**
2023/24 õa

↗ **21%**

**Kvalifikatsiooninõuetele
vastavate õpetajate osakaal
põhikoolis**
2023/24 õa

↘ **68.1%**

**Kvalifikatsiooninõuetele
vastavate õpetajate osakaal
gümnaasiumis**
2023/24 õa

↘ **72%**

2023/24. õppeaastal on osakaal märgatavalt

väiksem. Madalaim kvalifikatsiooninõuetele

vastavuse tase on Laulasmaa Koolis ja

Paldiski Ühisgümnaasiumis, kuid suurim

taseme langus on toimunud Padise

Põhikoolis.

31.07.2024 seisuga on valla õpetajate

keskmine tegelik palk² Haridussilma

andmetel 2089 €, mis jääb madalamaks

võrreldes naaberomavalitsustega (Saue 2378 €, Harku 2333 €).

² Keskmine palk, mida KOVid on maksnud ühe õpetaja ametikoha kohta. Allikas Haridussilm.

HARIDUSTÖÖTAJATE STATISTIKA: ALUSHARIDUS, HUVIHARIDUS JA NOORSOOTÖÖ

2023/24. õppeaastal
töötas Lääne-Harju valla
lasteaedades 95 õpetajat.

Alushariduse õpetajate
vanuseline jaotus on

**Kuni 39 a õpetajate
osakaal**
2023/24 õa

28%

**Vähemalt 60 a
õpetajate osakaal**
2023/24 õa

20%

püsinud stabiilsena, kuid nooremate õpetajate osakaal on veidi kasvanud. Portaali Minuomavalitsus.ee andmetel vastab kvalifikatsiooninõuetele 71% lasteaiaõpetajatest.

**Kvalifikatsiooninõuetele
vastavate õpetajate osakaal
alushariduses**
2023

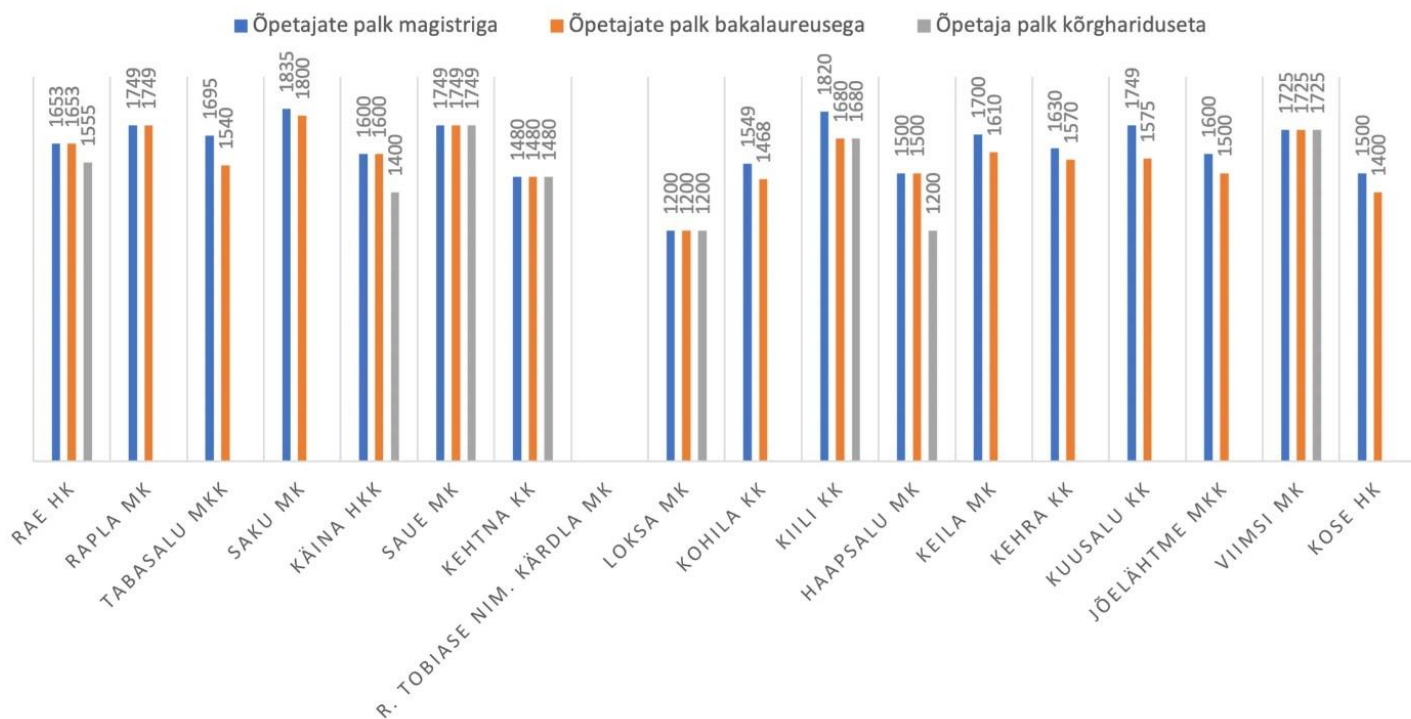
71%

Minuomavalitsus.ee andmetel oli Lääne-Harju valla lasteaiaõpetajate keskmine töötasu 2023. aastal 1724 €, mis jääb madalamaks naaberomavalitsuste tasemetest. Kuigi valla palgakorraldus näeb

magistri- ja kõrgharidusega õpetajatele ette võrdsed palgamäärad nii koolides kui ka lasteaedades, on kooliõpetajate keskmine palk kõrgem lisaülesannete tõttu.

Lääne-Harju Muusika- ja Kunstide Koolis on täiskoormusega õpetaja palk 1300 €, mis on regioonis madalaim (vt joonis 1).

ÕPETAJATE PALK

Joonis 1: Huvikoolide õpetajate palgad haridustasemete lõikes Allikas: Eesti Muusikakoolide Liit

HARIDUSTÖÖTAJATE VÄLJAKUTSED

Õpetajate töötasu ja kvalifikatsiooni küsitluse tulemused

Lääne-Harju valla õpetajad tõid küsitluses välja järgnevad tööga seotud väljakutsed:

- **Liigne töökoormus:** Paljud õpetajad mainisid, et töökoormus on liiga suur. See hõlmab nii õppetundide ettevalmistamist, kodutööde kontrollimist kui ka erinevate aruannete ja dokumentide täitmist.
- **Õpilaste käitumisprobleemid:** Mitmed vastajad märkisid, et õpilaste distsipliin ja käitumine on suur probleem. Käitumisprobleemid raskendavad õpetamist ja õpikeskkonna hoidmist.

- **Puudulik ressursside ja toetuse süsteem:** Õpetajad olid mures, et koolides ei ole piisavalt ressursse ja tuge. See hõlmab nii õppematerjalide, tehnoloogia kui ka tugispetsialistide (nt eripedagoogid, psühholoogid) puudust.
- **Vähene palk:** Küsitluses toodi esile, et madal palk mõjutab õpetajate motivatsiooni ja töörahulolu. Selleks, et palka tõsta, tuleb aga võtta lisakohustusi, mis omakorda suurendab koormust.

JÄRELDUSED TÖÖTAJASKONNA OLUKORRAST

Lääne-Harju valla õpetajate kõrge vanuse ja madala kvalifikatsiooniga töötajate suur osakaal on tingitud üldisest õpetajate puudusest Eestis. Seda kinnitab ka haridusjuhtide tagasiside, et õpetaja konkurssidele kandideerib vähe kvalifitseeritud töötajaid. Lisaks liiguvad töötajad haridusvaldkonnast välja üleüldiste riiklike hariduskorralduse puuduste tõttu. Nii uute õpetajate leidmise kui olemasolevate töötajate hoidmise teeb keeruliseks regiooniga võrreldes madalam palgatase.

Kaasamisaruteludes toodi välja, et riikliku karjääri- ja rahastussüsteemi ning õpetajakarjääri vähese väärtustatuse tõttu on väljakutsete lahendamine ühe omavalitsuse keskselt keeruline. Seega on Lääne-Harju valla võimalused kvalifitseeritud töötajaskonna tagamiseks piiratud. Kuid kuna kvalifitseeritud ja hoitud töötajaskond on kvaliteetse hariduse aluseks, peab nende värbamine ja hoidmine olema siiski haridusstrateegia prioriteet.

Seni kuni haridustöötajate puudus ei ole riigiüleselt lahendusi leidnud, tuleb kvalifitseeritud töötajate värbamiseks ja hoidmiseks tõsta haridustöötajate töötasusid. Lisaks tuleb pakkuda õpetajatele tuge ja mentorlust ning arendada haridusasutusi, et nende atraktiivsus tööandjana tõuseks.

ÕPILASTE TUGITEENUSED JA KAASAV HARIDUS

- Valla haridusasutustes töötab kokku 28 tugispetsialisti, kelle tööaeg jaguneb nii õpilastele kui lasteaialastele vajaduspõhiselt teenust pakkudes.
- Ajakohane info laste tugiteenuste vajadusest on kliendihaldussüsteemist kättesaadav lapse liikumisel lasteaiast kooli. Reaalajas ülevaade erivajadustega õppijatest võimaldab juba kevadel planeerida vajalikke kohandusi kooliruumidesse ning määratleda, millistes ülesannetes on uuel õppeaastal lisatööjõudu vaja.
- Tugiteenuste koordineerijate ametikohad on kõigis lasteaedades ja koolides. Koolides on tööle võetud abiõpetajad ja õpetaja abid. Tugiisikud töötavad haridusasutuste koosseisudes, mis tagab neile sotsiaalsed garantiid ja puhkuse. Logopeedi ja osaliselt psühholoogi teenust ostab vald lepingupartneritelt MTÜ Toetus ja Keila Teraapiakeskus OÜ.

Tugispetsialistide ametikohtadest on täitmata 2024. aasta detsembris 4 psühholoogi ja 8 logopeedi ametikohta. Tugispetsialistide palgad on Lääne-Harju vallas võrdsustatud magistriharidusega õpetajate omaga (arvestades, et tugispetsialistidel peab töötamiseks olema magistriharidus).

EESTIKEELSELE ÕPPELE ÜLEMINEK

12.12.2022 võttis Riigikogu vastu põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatused, millega alustati vene õppekeele üldhariduskoolides ja lasteaedades 2024. aasta 1. septembrist üleminekut eestikeelsele haridusele. Paldiski Vene Põhikoolis esimest klassi ei avatud ja lapsed alustasid kooliteed Paldiski Ühisgümnaasiumis. Paldiski Lasteaias Sipsik alustasid rühmad eesti keeles õppimist.

- Eestikeelsele haridusele sujuvamaks üleminekuks on kavas liita Paldiski Vene Põhikool Paldiski Ühisgümnaasiumiga. See tagab venekeelsele õppijale antava hariduse parema kvaliteedi ning loob võimalusi haridustee jätkamiseks. Samal eesmärgil liidetakse Paldiski lasteaia üheks asutuseks.
- Osa Paldiski Vene Põhikooli lõpetajatest ei saa Paldiski Ühisgümnaasiumisse sisse, sest nad ei omanda piisavat keeletaset. Seega tekib olukord, kus osad noored valivad pealinna kutsekoolid või piirduvad põhiharidusega.
- Eestikeelsele õppele ülemineku töörühm viis 7.-9. klasside õpilaste seas läbi küsitluse eesmärgiga välja selgitada, kuhu noored peale põhikooli lõpetamist edasi õppima lähevad. Küsitlusest tuli välja, et väljaspool Paldiskit elavad õpilased suunduvad enamjaolt õppima teiste naaberomavalitsuste gümnaasiumitesse ja kutsekoolidesse.

ÕPILASTE TUGITEENUSED JA KAASAV HARIDUS: VÄLJAKUTSED JA JÄRELDUSED

Kaasamiskohtumistel juhiti tähelepanu järgmistele väljakutsetele:

- Tugispetsialistide ja sobivate ruumide nappus muudavad HEV-õpilastele vajalike teenuste pakkumise keeruliseks.
- Eestis laiemalt on puudus koolipsühholoogidest, logopeedidest ning eripedagoogidest, mistõttu ei ole võimalik tihti ametikohti täita.
- Muu emakeelega õppijate toetamiseks ei ole kõigil õpetajatel ja tugispetsialistidel piisavaid oskuseid.
- Lapsevanemate koostöövalmidus ei ole alati hea, mistõttu on raske lapsele vajalikku tuge pakkuda.
 - Väljastpoolt haridussüsteemi pakutud teenuse kohta saavad teenusepakkujad infot jagada ainult lapsevanema nõusolekul. Tihti ei soovi lapsevanem seda teha. Keerulisemate juhtumite puhul aga on asjakohase info kättesaadavus hädavajalik.
- Riiklikult pakutavad teenused ei ole piisavalt kättesaadavad või vajaduse hindamisega otsustatakse, et lapsel ja perel pole vaja teenust, mida haridustöötajad on vajalikuks pidanud.
- Kõik eelnevad tegurid loovad koosmõjul olukorra, kus haridustöötajad tunnevad ennast õpilase toetamisel ebakindlalt.

Kaasamiskohtumistel jõuti koostöös valla, laste heaolu spetsialistide, haridusjuhtide ja valdkonna sidusrühmadega järeldusele, et haridussüsteem vajab rohkem tugispetsialiste ning samal ajal vajavad õpetajad täiendkoolitusi ning tuge erivajaduste toetamiseks.

HUVIHARIDUS JA NOORSOOTÖÖ

Huvihariduse ja -tegevuse ning noorsootöö sihtrühmaks on põhiliselt 7–19-aastased noored ehk kooliõpilased. Kokku on andmeid umbes 1800 osalemise kohta organiseeritud ja juhendatud huvitegevuses, -hariduses või noorsootöös. Nendest ligikaudu kaks kolmandikku on unikaalsed osalejad ning kolmandik käib samaaegselt mitmes huviringis.

Vallas tegutseb munitsipaalhuvikoolina Lääne-Harju Muusika- ja Kunstide Kool (edaspidi LHMKK). 2021. aasta septembris tegevust alustanud LHMKK-l on algse nelja õppekoha asemel praegu õppekohad kaheksas asumis – Paldiskis, Vasalemmas, Rummul, Padisel, Harju-Ristil, Laulasmaal, Leholas ja Kloogal.

**LHV Muusika- ja
Kunstide Kooli
õpilaste arv**
2023/24 õa

↗ **318**

**Erahuvikoolides
õppijate arv**
2023/24 õa

↗ **631**

**Noorte
spordiharrastajate
arv**
2024 (Spordiregister)

↗ **974**

**Üldhariduskoolides
pakatavate huviringide arv**
01.10.2024

95

**LHV Muusika- ja Kunstide
Kooli õppekavade arv**
2023/24 õa

19

**Osalemise võimalused valla
hallatud asutustes**
2022/23 õa

125

**Valla toetust saavad noortele
võimalusi pakkuvad
spordiklubid**

23

Andmete allikas: Haridussilm.ee, Lääne-Harju Vallavalitsus

20. novembri 2024 volikogu otsusega liideti ühtse juhtimise alla Lääne-Harju Kultuurikeskus ja Lääne-Harju Huvikeskus ning loodi uus vallavalitsuse hallatav asutus Lääne-Harju Kultuuri- ja Noortekeskus. Asutuse eesmärgiks on muuhulgas noorsootöö arendamine ja korraldamine vallas. 2024. aastal viidi läbi valla noorsootöö kvaliteedihindamine keskuse arengusuundade seadmiseks.

Lääne-Harju vallas ei ole ametlikku noorte osaluskogu. Noorte kaasamine kohaliku elu arendamisse käib noorte omaalgatusprojektide, sündmuste ja eri meetmete tasandil. Eraldi eesmärgiks on võetud noorte kaasamine rohevalla tegevustesse rohesaadikutena.

HUVIHARIDUS JA NOORSOOTÖÖ: VÄLJAKUTSED JA JÄRELDUSED

- Nõudlus huvihariduse, -tegevuse ning noorsootöö teenuste suhtes on tõusnud. LHMKK-s õppida soovijate arv ületab õppekohtade arvu, mis näitab head huvihariduse kvaliteeti. Samas on oluline tagada ligipääs noortevaldkonna teenustele ja õppekohtadele.
- Huvihariduse lõimimine üldhariduskooli päevasesse õppetöösse on rakendunud hästi. Täiendavate võimaluste pakkumiseks on vaja tagada sobivad ruumid ning värvata uusi õpetajaid.
- Muusika- ja kunstihuvi saab ärgitada juba lasteaias, aidates muuhulgas muusika- ja kunstitundidega kaasa laste vaimsele tervisele ja arengule. Selleks tuleb võimaldada ruume ja õpetajaid, et LHMKK saaks huviharidust ka lasteaias pakkuda.
- Arendamist vajab andekate ja erihuvidega noorte toetamine. See eeldab paremat koostööd ning paindlike õpivõimalusi.

- Noorsootöö ja noorte osalus vajab eesmärgistamist. Nende ülesannete täitmise eest võiks vastutada Lääne-Harju Kultuuri- ja Noortekeskus.
- Noorte kaasatuse suurendamiseks tuleks arendada vastavaid teadmisi ja oskuseid otsustajate ja haridustöötajate seas.

LASTE JA NOORTE VAIMNE JA FÜÜSILINE TERVIS

Eestis on õpilaste vaimse ja füüsilise tervise osas märgata mitmeid murettekitavaid suundumusi. Vaimse tervise probleemid, sealhulgas ärevus, stress ja unehäired, on viimastel aastatel sagenenud, eriti noorukite seas. Uuringud näitavad, et ligikaudu kolmandik noortest on kogunud vaimse tervise muresid, kusjuures tüdrukud on haavatavamad kui poisid. 2022. aastal valminud rahvastiku vaimse tervise uuring näitas, et noortel (15–24 a) oli enesekohase küsimustiku põhjal depressiooni ja ärevushäirete risk kuni kaks korda kõrgem kui elanikkonnas keskmiselt.

Lisaks näitavad andmed, et vähene füüsiline aktiivsus ja istuv eluviis on muutunud üha enam noorte argielu osaks. Alla 20% õpilastest vastab Maailma Terviseorganisatsiooni soovitudele igapäevase liikumise osas. Füüsilise aktiivsuse puudus mõjutab otseselt vaimset heaolu, vähendades energiataset ja suurendades stressitunnet. Neid suundumusi süvendavad kiire ühiskondlik areng, tehnoloogiasõltuvus ning pandeemiast tulenenud sotsiaalne isoleeritus ja ebakindlus. Terviklikud meetmed, sealhulgas koolikeskkonna tervisesõbralikumaks muutmine ja vaimse tervise teenuste parema kättesaadavuse tagamine, on hädavajalikud, et aidata noortel paremini toime tulla tänapäeva väljakutsetega.³

³ [Inimarengu aruanne](#)

Eesti vaimse tervise uuring (2022)⁴ annab soovitusi, kuidas saab haridusvaldkond panustada noorte vaimse tervise arengusse:

- **Vaimse tervise hariduse integreerimine õppekavadesse:** Õpilaste teadlikkuse tõstmine vaimse tervise teemadel aitab ennetada probleeme ja soodustab varajast abi otsimist.
- **Õpetajate koolitamine:** Õpetajatele tuleks pakkuda koolitusi, mis aitavad neil ära tunda vaimse tervise halvenemise ohumärke ning pakkuda esmast tuge või suunata spetsialisti poole.
- **Tugiteenuste kättesaadavuse parandamine:** Koolides peaks olema kättesaadavad psühholoogid ja sotsiaalpedagoogid, et pakkuda õpilastele vajalikku tuge.
- **Turvalise ja toetava koolikeskkonna loomine:** Koolikultuuri arendamine, mis soodustab avatud suhtlemist ja toetab õpilaste emotsionaalset heaolu, on oluline.
- **Koostöö peredega:** Vanemate kaasamine ja nende teadlikkuse tõstmine vaimse tervise teemadel aitab õpilaste jaoks luua ühtse tugivõrgustiku.
- Inimarengu aruanne soovitab toetada noorte kehalise aktiivsuse arengut viisil, mis kujundaks õpilastes liikumisharjumusi ka väljaspool kooli.
- Lääne-Harju vallas on palju rohealasid, mistõttu tasub arendada õues ja looduses aja veetmise võimalusi ning soodustada kergliiklemist kodu ja kooli vahel.

⁴ [Eesti Vaimse Tervise Uuring 2022](#)

TARISTU

Lääne-Harju valla haridusasutuste taristu vajab järgnevaid investeeringuid:

- Padise ja Vasalemma, Lustipesa ja Sipsiku lasteaiahooned vajavad rekonstrueerimist.
- Paldiski koolid vajavad staadionit, kaasaegset õpikeskkonda ning IT-taristut.
- Liikumine peab olema loomulik osa koolipäevast. Kehalise aktiivsuse toetamiseks on oluline luua täiendavaid spordi- ja vaba aja võimalusi ning rajada kergliiklusteid ja ilmastikukindlasid rattaparklaid.
- Tugiteenused ja huvihariduse õppetegevused koolipäeva sees vajavad eraldi selleks sobivaid ruume. Taristu arendamisel tuleb lähtuda ruumide ristkasutamise põhimõttest.
- Taristu ligipääsetavuse ja energiatõhususe arendamiseks tuleb viia läbi hindamine.

ROHELINE KOOL

Lääne-Harju vald on võtnud eesmärgiks olla roheline vald. Koolid ja lasteaiad käivitavad seejuures keskkonnasõbralikke tavasid, õppeprogramme ning roheteemalisi algatusi.

- **Energiasääst ja taristu kaasajastamine:** Valla haridusasutustes võetakse kasutusele energiasäästlikke lahendusi, sealhulgas kaasajastatakse kütte- ja ventilatsioonisüsteeme.
- **Keskkonnahariduse integreerimine:** Koolidesse planeeritakse keskkonnateadlikkust tõstvaid programme ja tegevusi, mis hõlmavad õuesõpet ja praktilist keskkonnakaitset.
- **Jätkusuutlike liikumisviiside toetamine:** Kaasamisaruteludes juhiti tähelepanu võimalusele vähendada autotranspordist tulenevat süsinikujalajälge, edendades koolitee läbimist jalgsi ja jalgrattaga.
- **Kogukonna kaasamine:** Keskkonnasäästlike tegevuste edukaks elluviimiseks tehakse koostööd kohaliku kogukonnaga, sealhulgas talgud ja üritused, mis toetavad taristu ja rohealade parendamist.